

คู่มือการปฏิบัติงาน การดำเนินการเรื่องร้องเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ของ
นายชวพล แก้วศิริพันธ์
ตำแหน่งนิติกรชำนาญการพิเศษ

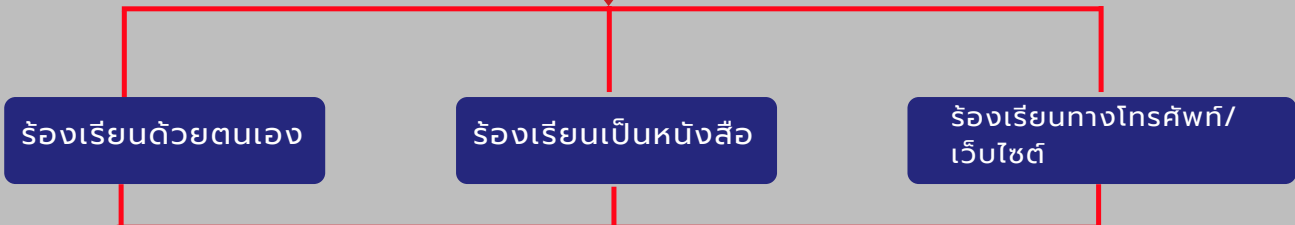
กลุ่มกฎหมายและคดี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน
สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

คู่มือการปฏิบัติงานรับเรื่องร้องเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการจัดการข้อร้องเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน โดยจัดการข้อร้องเรียนจนได้ข้อยุติ ให้มีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้ขอรับบริการ ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้าง และประชาชนโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องมีขั้นตอน/กระบวนการ และแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐาน

ชวพล แก้วศิริพันธ์
กลุ่มกฎหมายและคดี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลำปาง ลำพูน

แผนผังกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์

รับเรื่องร้องเรียน

กรณี ร้องเรียนด้วยตนเอง

- ผู้ร้องเรียน กรอกแบบคำร้องเรียน(สพม.ลปจว สส.1)
- ออกใบรับข้อร้องเรียน(สพม.ลปจว สส.11)
- แจ้ง ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ภายใน 1 วันทำการ

กรณี ร้องเรียนเป็นหนังสือ

- ทะเบียนลับ/ออกเลขทะเบียนหนังสือ(ลับ)
- แจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ภายใน 1 วันทำการ

กรณี ร้องเรียนทางโทรศัพท์/เว็บไซต์

- เจ้าหน้าที่กรอกข้อร้องเรียน ในแบบคำร้องเรียน(สพม.ลปจว สส.2)
- แจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ภายใน 1 วันทำการ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ วิเคราะห์เรื่องร้องเรียน ภายใน 1 วันทำการ นับแต่รับเรื่อง

กลุ่มกฎหมายและคดี ตรวจสอบหาข้อเท็จจริง/ แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริง ภายใน 3 วันทำการ นับแต่รับเรื่อง

ตรวจสอบหาข้อเท็จจริง/ แต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ภายใน 3 วันทำการ นับแต่รับ เรื่อง

สถานศึกษา

ไม่มีมูลเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดวินัย ยุติเรื่อง

มีมูลเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดวินัย เสนอแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	๑
หน่วยรับเรื่องร้องเรียน	๑
สถานที่ตั้ง	๑
หน้าที่ความรับผิดชอบ	๑
วัตถุประสงค์	๑
คำจำกัดความ	๒
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	๒
ข้อร้องเรียนที่รับดำเนินการ	๒
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีการ ดำเนินการ	๓
การติดตามการดำเนินการข้อร้องเรียน	๔
แผนผังกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์	๕
ภาคผนวก	
- แบบคำร้องเรียน/ร้องทุกข์ (แบบ สพม.ลปลพ รร.๑)	
- แบบคำร้องเรียน/ร้องทุกข์(ทางโทรศัพท์) (แบบ สพม.ลปลพ รร.๒)	
- แบบแจ้งผลการดำเนินการต่อเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ (แบบ สพม.ลปลพ รร.๓)	
- ใบรับคำร้องเรียน/ร้องทุกข์ (แบบ สพม.ลปลพ รร.๑๑)	

การปฏิบัติงานเรื่องร้องเรียน

๑. หลักการและเหตุผล

กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยยึดหลักคุณธรรม ความเสมอภาคระหว่างบุคคล และหลักการได้รับการปฏิบัติและการคุ้มครองสิทธิอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ซึ่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ กำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน ให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่องานบริการมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในการให้บริการ ไม่มี ขั้นตอนปฏิบัติงานกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการ อำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ และมีการประเมินผลการให้บริการ สม่าเสมอ

๒. หน่วยรับเรื่องร้องเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกาศ ณ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๖๔ โดยประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้แบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย กลุ่มกฎหมายและคดี ให้ปฏิบัติงานขึ้นตรงกับผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการมีวินัยและรักษาวินัย
- ดำเนินการสืบสวนเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน
- ดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับวินัยและการตรวจพิจารณาวินัย
- ดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์
- ดำเนินการเกี่ยวกับการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์
- ดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่
- ดำเนินการเกี่ยวกับงานคดีปกครอง คดีแพ่ง คดีอาญา และคดีอื่นๆ ของรัฐ
- ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยจัดทำข้อมูลและติดตามประเมินผลเพื่อพัฒนางานกฎหมายและงานคดีของรัฐ
- ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

๓. สถานที่ตั้ง

๔๐๙/๑ ถนนพระเจ้าทันใจ ตำบลต้นธงชัย อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง ๕๒๑๖๐

๔. หน้าที่ความรับผิดชอบ

รับเรื่องร้องเรียน และการดำเนินการเรื่องร้องเรียน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้าง ของหน่วยงานราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

๕. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้การดำเนินงานจัดการข้อร้องเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีขั้นตอน/กระบวนการ และแนวทางในการปฏิบัติงาน ที่เป็นมาตรฐาน มุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้าง ของหน่วยงานราชการ นักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนทั่วไป

๒. เพื่อตอบสนองความต้องการของของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างของหน่วยงานราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป ให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับความเป็นธรรม เกิดผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า ต่องานบริการ การจัดการศึกษา

๖. คำจำกัดความ

ผู้ร้องเรียน หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้าง ของหน่วยงานราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป และหน่วยงานต่างๆของรัฐ

ผู้ขอรับบริการ หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้าง ของหน่วยงานราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง ประชาชนทั่วไป และหน่วยงานต่างๆของรัฐ

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้รับมอบหมายเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการข้อร้องเรียน ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งทางบวกและทางลบ ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการดำเนินการของส่วนราชการ สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อร้องเรียน หมายถึง ข้อร้องเรียนกล่าวหา/ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/การสอบถาม/การร้องขอข้อมูล เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป

การจัดการข้อร้องเรียน หมายความว่ารวมถึงการจัดการในเรื่อง ข้อร้องเรียน ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น/คำชมเชย/การสอบถามหรือร้องขอข้อมูล

ช่องทางการรับข้อร้องเรียน หมายถึง ช่องทางต่างๆ ที่ใช้ในการรับเรื่องร้องเรียน เช่น การร้องเรียนด้วยตนเอง การร้องเรียนเป็นหนังสือ การร้องเรียนทางโทรศัพท์ / เว็บไซต์

๗. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. สามารถดำเนินงานจัดการข้อร้องเรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีขั้นตอน/กระบวนการ และแนวทางในการปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีมาตรฐาน เกิดประโยชน์สุขแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้าง ของหน่วยงานราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป

๒. สามารถตอบสนองความต้องการของของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พนักงานราชการ ลูกจ้างของหน่วยงานราชการ นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป และเกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดี ได้รับความเป็นธรรม เกิดผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่า ต่องานบริการ การบริหารและการจัดการศึกษา

๘. ข้อร้องเรียนที่รับดำเนินการ

๘.๑ เป็นข้อร้องเรียนกล่าวหา/ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ/การสอบถาม/การร้องขอข้อมูล และอยู่ในอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย เกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป

๘.๒ ข้อร้องเรียนต้องระบุ ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน และ เรื่องหรือเหตุแห่งการร้องเรียน โดยมีข้อเท็จจริง พฤติการณ์ พยานหลักฐาน พอที่จะสามารถตรวจสอบ/สืบสวนหาข้อเท็จจริงได้

๘.๓ ข้อร้องเรียนที่ไม่ได้ระบุชื่อ ที่อยู่ ของผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน ที่มีลักษณะเป็นบัตรสนเท่ห์ จะต้องมียานหลักฐานกรณีแวดล้อมปรากฏชัดแจ้ง ระบุพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ร้องเรียน ที่สามารถตรวจสอบ/สืบสวนหาข้อเท็จจริงได้

๘.๔ ข้อร้องเรียนที่ไม่ได้ระบุชื่อ ที่อยู่ ของผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน ที่มีลักษณะเป็นบัตรสนเท่ห์ ที่ไม่ใช่ข้อร้องเรียนกล่าวหาเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัย แต่เป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ และอยู่ในอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมาย

๘.๕ ไม่เป็นข้อร้องเรียนเรื่องที่มีกฎหมายบัญญัติขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะแล้ว

๙. กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีการ การดำเนินงาน

๙.๑ การกำหนดผู้รับผิดชอบ

กลุ่มกฎหมายและคดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน

๙.๒ กำหนดช่องทางการร้องเรียน

๙.๒.๑ ร้องเรียนด้วยตนเอง

๙.๒.๒ ร้องเรียนเป็นหนังสือ

๙.๒.๓ ร้องเรียนทางโทรศัพท์ หมายเลข ๐๕๔-๐๑๐๗๘๘ หรือ ๐๕๔-๓๕๐๗๘๙ ต่อ ๑๐๘

๙.๓ การรับเรื่องร้องเรียน

๙.๓.๑ กรณี มาร้องเรียนด้วยตนเอง

(๑) ให้ผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน กรอกแบบคำร้องเรียน(สพม.ลปลพ รร.๑) โดยมีรายละเอียด เช่น ชื่อ-สกุล ผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ เรื่องร้องเรียน และสถานที่เกิดเหตุ พร้อมทั้งลงลายมือชื่อผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน ณ กลุ่มกฎหมายและคดี สพม. ลปลพ

(๒) ออกใบรับข้อร้องเรียน(สพม.ลปลพ รร.๑๑) ให้กับ ผู้รับบริการ/ผู้ร้องเรียน พร้อมลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องร้องเรียน

(๓) แจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการ ภายใน ๑ วันทำการ

๙.๓.๒ กรณี ร้องเรียนเป็นหนังสือ

(๑) ให้เจ้าหน้าที่ทะเบียนลับของ สพม. ลปลพ ออกเลขทะเบียนหนังสือ(ลับ) ในทะเบียนหนังสือลับของ สพม.ลปลพ

(๒) แจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการ ภายใน ๑ วันทำการ

๙.๓.๓ กรณี ร้องเรียนทางโทรศัพท์

- (๑) ให้เจ้าหน้าที่กรอกข้อร้องเรียนลงในแบบคำร้องเรียนทางโทรศัพท์(สพม.ลปลพ รร.๒) โดยมีรายละเอียด เช่น ชื่อ-สกุล ผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ เรื่อง ร้องเรียน และสถานที่เกิดเหตุ พร้อมทั้ง ลงลายมือชื่อผู้รับโทรศัพท์/ผู้บันทึกข้อความ
- (๒) แจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการ ภายใน ๑ วันทำการ

๙.๔ ขั้นตอน/วิธีการ จัดการข้อร้องเรียน

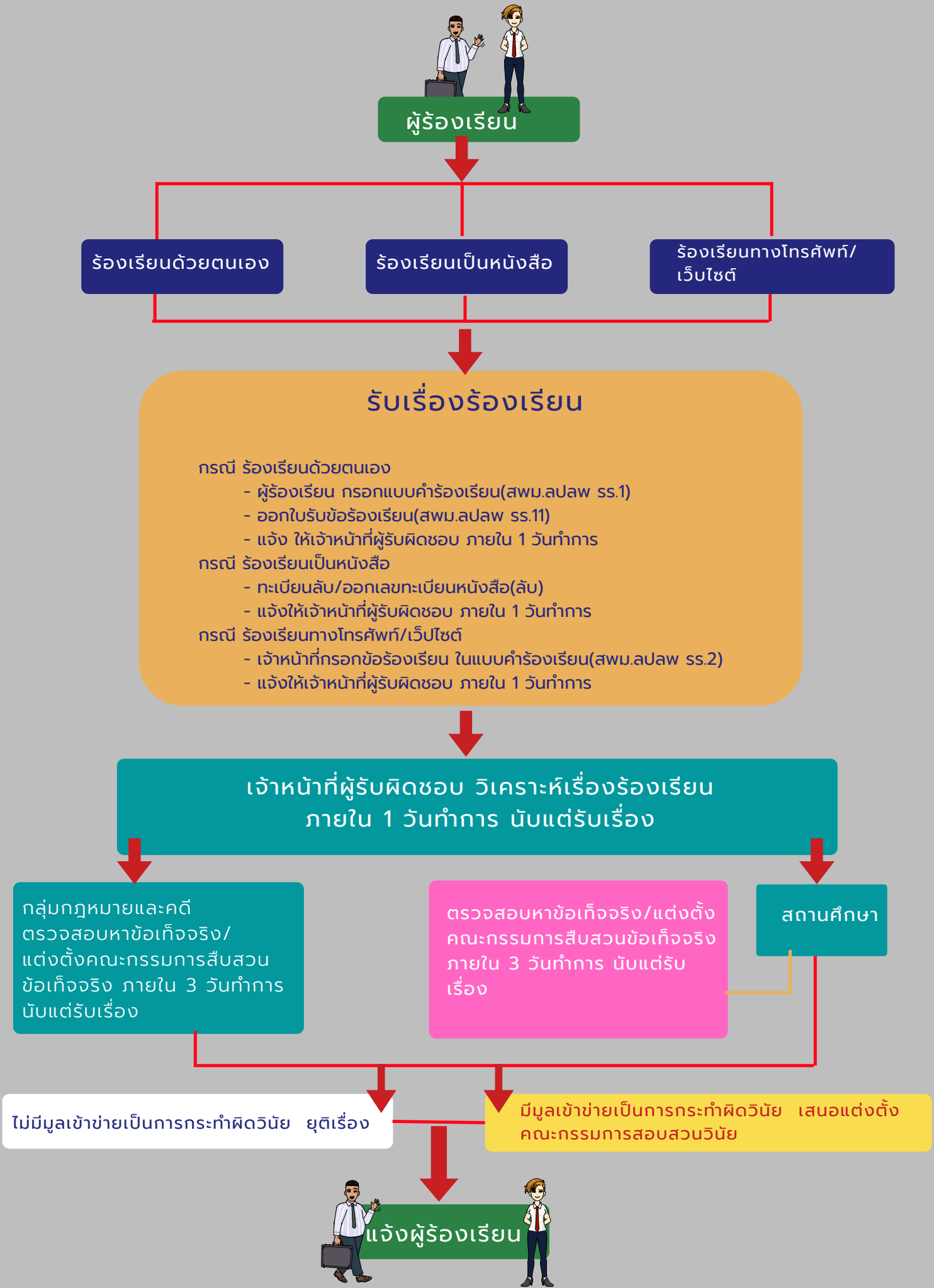
- ๙.๔.๑ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ วิเคราะห์เรื่องร้องเรียน ว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับวินัยหรือไม่ และเกี่ยวข้องกับ เจ้าหน้าที่/กลุ่มงาน/สถานศึกษา ไต ภายใน ๑ วันทำการนับแต่รับเรื่อง
- ๙.๔.๒ กรณีเป็นข้อร้องเรียนที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องวินัย เสนอ/แจ้งเจ้าหน้าที่/กลุ่มงาน/สถานศึกษา ดำเนินการตรวจสอบ/แก้ไขปัญหาในเรื่องที่ร้องเรียน ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่รับเรื่อง
- ๙.๔.๓ กรณีเป็นข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับเรื่องวินัย
  - (๑) เสนอ/แจ้ง เจ้าหน้าที่/กลุ่มงาน หรือ สถานศึกษา ชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องที่ร้องเรียน ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่รับเรื่อง
  - (๒) ตรวจสอบหาข้อเท็จจริง/แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่รับเรื่อง หากพบว่ากรณีอันมีมูลว่าการกระทำผิดวินัย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการทางวินัยต่อไป หากพบว่ากรณีไม่มีมูลว่าการกระทำผิดวินัย ให้ยุติเรื่อง
  - (๓) หากเป็นการร้องเรียนกล่าวหาเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา แจ้งให้สถานศึกษาทำการตรวจสอบหาข้อเท็จจริง/แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ภายใน ๓ วันทำการ นับแต่รับเรื่อง หากพบว่ากรณีอันมีมูลว่าการกระทำผิดวินัย ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการทางวินัยต่อไป หากพบว่ากรณีไม่มีมูลว่าการกระทำผิดวินัย ให้ยุติเรื่อง

๑๐. การติดตามการดำเนินการข้อร้องเรียน

- ๑๐.๑ เจ้าหน้าที่/กลุ่มงาน/สถานศึกษา ที่ได้รับแจ้งให้ดำเนินการ เมื่อดำเนินการ/แก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนเสร็จแล้ว ให้แจ้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
- ๑๐.๒ แจ้งผลการดำเนินการให้ผู้ขอรับบริการ/ผู้ร้องเรียน(แบบ สพม.ลปลพ รร.๓) ทราบต่อไป
- ๑๐.๒ จัดทำรายงานประจำปี สรุปการรับข้อร้องเรียนและผลการดำเนินการ

๑๑.แผนผังกระบวนการจัดการเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์

ภาคผนวก

ใบรับคำร้องเรียน/ร้องทุกข์

ที่.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ. ....

เรื่อง แจ้งการรับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์

เรียน .....ผู้ร้องเรียน/ร้องทุกข์

ตามที่ท่านได้ร้องเรียน/ร้องทุกข์ ต่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน
เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .... เกี่ยวกับเรื่อง .....

..... นั้น

ได้รับเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ของท่านไว้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว เพื่อจักได้พิจารณา
ดำเนินการ ต่อไป

จึงแจ้งเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ..... เจ้าหน้าที่รับเรื่อง
(.....)

